

Párhuzamos tevékenység két vagy több EU-tagállamban 2010. május 1-jétől

Az 1408/71/EGK rendeletet felváltó 883/04/EK rendelet a végrehajtására kiadott 987/2009/EK rendelettel együtt, **2010. május 1-től alkalmazandó**. Az alkalmazandó jogszabályok meghatározása területén megerősítésre került az egy ország jogrendszerének elve, amely alól a továbbiakban nem lehetnek kivételek.

A 883/04/EK rendelet alapvetően megszüntette a speciális szabályokat, és a több tagállam területén is végzett munka esetén a biztosítási kötelezettséget a párhuzamos tevékenységre irányadó szabályok szerint kell elbírálni.

A 883/04/EK rendelet szerinti szabályok az alábbi államokban folytatott tevékenység esetén kell alkalmazni:

Ausztria	Franciaország	Hollandia
Belgium	Görögország	Lengyelország
Bulgária	Írország	Portugália
Ciprus	Olaszország	Románia
Cseh Köztársaság	Lettország	Spanyolország
Dánia	Litvánia	Svédország
Észtország	Luxemburg	Szlovákia
Egyesült Királyság (Nagy-Britannia)	Németország	Szlovénia
Finnország	Málta	

A párhuzamos munkavégzésre továbbra is az 1408/71/EGK rendelet szabályai vonatkoznak az alábbi államok esetén:

- Svájc,
- Norvégia,
- Liechtenstein és
- Izland.

A 883/04/EK rendelet nem tartalmaz külön rendelkezéseket **a közúti, folyami és légi személy- és teherfuvarozásban alkalmazott munkavállalókra**, az ő esetükben is a párhuzamos munkavégzésre irányadó általános szabályokat kell alkalmazni.

Időtartama

A két vagy több tagállamban párhuzamosan (egyszerre vagy váltakozva) tevékenységet folytatató személy magyarországi biztosítási kötelezettség esetén addig marad a magyar társadalombiztosítási szabályok hatálya alatt, amíg párhuzamos tevékenységét változatlan körülmények között folytatja. A magyarországi foglalkoztató székhelye vagy a biztosított lakóhelye szerint illetékes Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári

Szakigazgatási Szerve az A1 jelű igazolást legfeljebb egyszerre 24 hónapos érvényességgel adja ki, amely azonban kérelemre ismételten hosszabbítható a körülmények megváltozásáig vagy a tevékenység végéig.

Igazolása

A több tagállamban párhuzamosan folytatott tevékenység esetén a biztosítási kötelezettség 2010. május 1-jétől **A1** nyomtatvánnyal igazolható. A magyarországi foglalkoztató székhelye vagy a biztosított lakóhelye szerint illetékes Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerve az A1 jelű igazolást legfeljebb egyszerre 24 hónapos érvényességgel adja ki, amely azonban kérelemre ismételten hosszabbítható a körülmények megváltozásáig vagy a tevékenység végéig.

Az igazolás az erre rendszeresített nyomtatványon, illetve a szükséges adatokat és nyilatkozatokat tartalmazó kérelemmel igényelhető.

Az E 101 jelű nyomtatvány érvényessége

A párhuzamos tevékenységre tekintettel korábban kiadott **E 101** jelű igazolások a rajtuk feltüntetett érvényességi idő végéig érvényesek maradnak, de egy E 101 jelű igazolást meghosszabbítani csak A1 jelű igazolással lehet.

A **2010. április 30. előtt kezdődött** párhuzamos tevékenységek esetén az egészségbiztosítási szerv legfeljebb 12 hónap érvényességű **E 101** jelű igazolást adott ki. Ezen igazolások nem vesztek érvényüket, nem kerülnek visszavonásra, illetve nem cserélhetők le A1 jelű nyomtatványra. Amennyiben azonban az E 101 igazolás érvényessége lejár, de a tevékenység azonos körülményekkel folytatódik, a Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerve a munkáltató kérelmére az E 101 lejárata követő naptól A1 jelű nyomtatványt ad ki, melynek érvényessége 24 hónap, amely kérelemre további 24 hónapra szóló A1 jelű igazolással hosszabbítható a párhuzamos tevékenység végéig.

Átmeneti rendelkezések

Amennyiben egy adott, több tagállamot érintő párhuzamos tevékenység esetén egy adott tagállam jogszabályai szerinti biztosítási kötelezettség 2010. április 30. előtt meghatározásra került, a lényeges körülmények változatlansága esetén a magyar biztosítási kötelezettség 2020. április 30-ig folyamatosan fennmarad. Ennek igazolására az E 101 jelű igazolás érvényességiének lejárata követően a Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerve A1 jelű nyomtatványt ad ki.

Amennyiben a biztosítási kötelezettség 2010. április 30. előtti megállapítása a munkavállaló vagy önálló vállalkozó számára hátrányos, és előnye származik a biztosítási kötelezettség 883/04/EK rendelet szabályai szerinti megállapításából, kérheti biztosítási kötelezettségének újraminősítését.

A biztosítási kötelezettség elbírálása

Amennyiben az adott személy párhuzamosan vagy időszakosan váltakozva két vagy több tagállamban végez kereső tevékenységet, a biztosítási kötelezettség elsősorban a munkavállaló/önálló vállalkozó lakóhelye szerinti országban állapítandó meg. Amennyiben azonban az adott személy az érintett tagállamokban egy munkáltató javára végez munkát, és a lakóhelye szerinti tagállamban végzett tevékenysége nem jelentős (<25%), a biztosítási kötelezettség a munkáltató székhelye szerinti államban áll fenn.

Biztosítás a lakóhely szerinti államban

Ha a munkavállaló, az önálló vállalkozó belföldön és a másik államban is munkavállaló, illetve önálló vállalkozó, a magyar jog alkalmazásának megállapítására a belföldön fennálló lakóhely alapján akkor kerülhet sor, ha

- a munkavállaló belföldön fennálló munkaviszonyához kapcsolódó munkaidő vagy munkabér (egyéb díjazás) eléri az összes munkaidő, illetve munkabér (díjazás) 25 százalékát,
- az önálló vállalkozó belföldön elért bevétele eléri az összes vállalkozói bevételeinek 25 százalékát.

A munkaidő, munkabér illetve bevétel arányának számításánál az elkövetkezendő 12 hónap várható átlagát kell figyelembe venni, amelynek becsléséhez a múltban teljesített munkaidő, illetve elért munkabér és bevétel átlagából kell kiindulni.

Amennyiben több tagállamban folytatott párhuzamos munkavégzés mindegyik tagállamban külön munkáltató javára történik, a biztosítási kötelezettség a *lakóhely* szerinti tagállamban áll fenn akkor is, ha a munkavállaló a lakóhelye szerinti államban egyáltalán nem végez tevékenységet.

Amennyiben az önálló vállalkozó önálló tevékenységséget párhuzamosan két vagy több olyan tagállamban végez, ahol nem rendelkezik székhellyel, telephellyel, illetve lakóhellyel, a *lakóhelye* szerinti államban marad biztosított akkor is, ha a lakóhelye szerinti államban gazdasági tevékenységet egyáltalán nem végez.

A fenti esetekben az A1 jelű igazolás azon személyek részére adható ki, akik Magyarországon bejelentett (és laccímekártyával igazolt) lakóhellyel rendelkeznek.

Cég székhelye vagy vállalkozás telephelye

Amennyiben a munkavállaló vagy az önálló vállalkozó lakóhelyén nem rendelkezik a munkaidő, munkabér vagy bevétel szempontjából legalább 25 %-os mértékű tevékenységgel, a biztosítás az őt foglalkoztató munkáltató székhelye vagy vállalkozásának telephelye szerinti állam szabályai szerint állapítandó meg.

Munkaviszony az egyik és önálló tevékenység a másik államban

Amennyiben egy adott személy az egyik tagállamban munkaviszony keretében végez munkát, egy másik tagállamban önálló tevékenységet folytat, a biztosítási kötelezettsége *mindig a*

munkavégzés helye szerinti államban áll fenn – függetlenül a két tevékenység egymáshoz viszonyított arányától. Amennyiben a munkaviszony alapján a munkavégzés egyszerre több tagállamban is fennáll, a párhuzamos munkavégzésre irányadó szabályokat kell alkalmazni.

A magyar jogszabályok (195/1997 (XI.5.) Korm. rendelet 23. §) értelmében munkavállalónak minősül:

- a munkavégzésre irányuló jogviszonyban álló személy,
- a társas vállalkozó, és
- a külföldi jog szerint annak megfelelő jogviszonyban álló személy.

A1 igazolás igénylése

Ha a munkavállaló, az önálló vállalkozó belföldi munkavégzése mellett, azzal egyidejűleg munkavállalóként vagy önálló vállalkozóként másik államban is végez munkát, a koordinációs rendeletek rendelkezései alapján a magyar jog alkalmazásának meghatározása érdekében választása szerint a lakóhelye, tartózkodási helye vagy munkáltatójának székhelye szerint illetékes Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szervének az alábbi adatokat szolgáltatja:

- természetes személyazonosító adatai, állampolgársága, lakcíme, taj-száma, az önálló vállalkozó nyilvántartási száma,
- a munkáltató(k) neve (elnevezése), székhelye (lakóhelye), adóazonosító száma,
- a gazdasági tevékenységek statisztikai osztályozása NACE Rev. 2. rendszerének létrehozásáról szóló, 2006. december 20-i 1893/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendeleten alapuló TEÁOR-szám vagy szakmakód, amelynek megfelelő tevékenységet végez a munkavállaló a külföldi munkáltató részére, illetve amelynek megfelelő tevékenységet végez az önálló vállalkozó a másik államban,
- ha a munkavállaló belföldön és a másik államban is munkavállaló, a belföldi és külföldi munkaviszonyához kapcsolódó munkaidő mértéke és munkabér (egyéb díjazás) összege, és azok egymáshoz viszonyított aránya, és
- ha az önálló vállalkozó belföldön és a másik államban is önálló vállalkozó, a belföldön és külföldön elért vállalkozói bevétel összege, és azok egymáshoz viszonyított aránya.

Amennyiben a munkavállalót kizárólag egy munkáltató foglalkoztatja egyszerre vagy váltakozva több tagállamban, az A1 jelű igazolást a munkáltató is igényelheti.

A fenti adatok igazolására a munkavállalónak csatolnia kell a másik államban teljesítendő munkavégzés alapjául szolgáló, a munkavégzésre irányuló jogviszony létesítéséről szóló szerződést, az önálló vállalkozónak az e tevékenysége folytatásához szükséges, vagy arra való jogosultságot igazoló okiratot.

A Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerve a foglalkoztató kérelmét a kérelem benyújtását követő 30 napon belül bírálja el. Amennyiben a kérelemnek helyt ad, A1 jelű nyomtatványt ad ki, a kérelem elutasítása esetén határozatot hoz, mellyel szemben jogorvoslatnak van helye.

Biztosítási kötelezettség ideiglenes megállapítása

A szociális biztonsági koordinációról szóló rendelet végrehajtási szabályai (987/09/EK 16. cikke) szerint amennyiben a munkavállaló vagy vállalkozó párhuzamosan több tagállamban is tevékenységet végez, a lakóhely szerinti államnak minden esetben értesítenie kell a másik vagy a többi érintett tagállamot a biztosítási kötelezettség megállapításáról.

A magyar szabályok szerinti biztosítási kötelezettség megállapítása esetén tehát a foglalkoztatás helye vagy a biztosított lakóhelye szerint illetékes Megyei Kormányhivatal Egészségbiztosítási Pénztári Szakigazgatási Szerve A1 jelű nyomtatványt ad ki, és a nyomtatvány egy példányát megküldi azon tagállam intézményének, amelynek területén a biztosított szintén végez kereső tevékenységet. Amennyiben a másik tagállam szerve a döntést a kézhezvételtől számított 2 hónapon belül nem kifogásolja meg, a biztosítási kötelezettség meghatározása véglegessé válik.

Amennyiben egy másik tagállam intézményével vita alakul ki a biztosítási kötelezettség meghatározásáról, az érintett intézmények egyeztetést folytatnak. Amennyiben a felek az egyeztetés során megállapítják, hogy a másik tagállam joga alkalmazandó, a biztosítási kötelezettség megállapítsa a tevékenység kezdőnapjáig visszamenőleges hatályú.

Kivétel

A koordinációs rendeletekben meghatározott szabályok alóli kivétel megállapítását a munkáltató az Országos Egészségbiztosítási Pénztártól (OEP, 1139 Budapest, Váci út 73/A) kérheti. A kivétel megállapításának akkor lehet helye, ha a kivétel megállapítása hiányában olyan egyéb, különös méltánylást érdemlő körülmény áll fenn, amely indokolttá teszi a kivétel megállapítását.

A munkáltató kérelmét a www.oep.hu honlapról letölthető igénylőlapra nyújtja be, és azzal egyidejűleg igazolja azokat a tényeket, körülményeket, amelyekre tekintettel a kivétel megállapítását kéri.

Az OEP, amennyiben a kérelmet támogatja, javaslatot tesz eseti kivétel-megállapításra a másik érintett tagállam erre kijelölt szervének. A másik tagállam hozzájárulása esetén az A1 jelű igazolást az OEP adja ki a tevékenység időtartamára, de legfeljebb 5 éves érvényességgel.

A 2010. április 30. előtt megállapított kivételek, és az azokat igazoló E 101 jelű nyomtatványok az eredetileg megállapított érvényességi idő végéig, illetve - a lényeges körülmények korábbi megváltozása esetén – visszavonásig hatályosak. A 2010. április 30. előtt megállapított kivételek A1 jelű igazolással való megerősítése nem szükséges.